

VÅREN 2023

Kjære kunstvenner! Styret i Stavanger Kunstmuseums Venneforening ønsker dere velkommen til et nytt år med mye spennende på programmet. I denne utgaven av LARS presenterer vi vårens program og noen høydepunkter fra høsten 2022.

Medlemmer i Venneforeningen hygger seg under Ruth Asawa-utstillingen 2022

Foto: eb

Innholdsfortegnelse:

Innholdsfortegnelse

Hvor finnes medlemskortet?	2
KUNSTKALENDER Venneforeningen (VSKM) / Kunstmuseet (SKM) VÅREN 2023	3
Venneforeningens leder har ordet	4
Testamentarisk gave fra Liv Karin Wathne Torjusen og Egil Torjusen	4
Kunstgave til Stavanger Kunstmuseum	5
Fra Halfdan Hafsten sin Kunstsamling – Vårens bilde	5
Omtaler av vårens program 2023	6
Høydepunkter fra programmet høsten 2022	10
Venneforeningens styre 2022 / 2023	20
Fornyelse av medlemskap og medlemskort	21

Hvor finnes medlemskortet?

Du kan alltid finne ditt medlemskort på Stavanger kunstmuseum sin hjemmeside for venneforeningen; <http://stavangerkunstmuseum.no/venneforeningen> og klikk på: [Meld deg inn/Sjekk medlemskap/Få medlemskort](#)

Her kan du bruke mobilnummer eller epostadressen, det som er registrert i vårt medlemsregister. Du får bekreftet om det er gyldig. Du må imidlertid ha registrert din epostadresse for å få medlemskortet tilsendt elektronisk. Spørsmål: e-post til sisselmedby@me.com

Nb! Alle må vise medlemskort for å komme gratis inn på museet. Resepsjonspersonalet har ikke oversikt over medlemmene.

Tips: Legg inn bildet av medlemskortet på mobilen som du sikkert har med deg

NB! Butikken i kunstmuseet har mange fine gaveartikler og medlemmer får 10 % ved kjøp.

KUNSTKALENDER Venneforeningen (VSKM) / Kunstmuseet (SKM) VÅREN 2023

		Januar
11.01	Kl 19.00	Rødt speil - kunstfilm: Hans Eirik Voktor om Kjell Pahr Iversen
		Februar
03.02	Kl 12.00	Kunstlunsj - tema: Shahrzad Malekian v/ Katharina S. Ueland
15.02	Kl 18.00	Kunsthistorisk forelesning. Dadaisme v/ Trond Borgen Kaffe og kaker fra kl 1730
25.02		Åpning SKM utstilling (Trond Mohn sin gave til museet)
		Mars
03.03	Kl 12.00	Kunstlunsj - tema: Trond Mohn kunstgave. v/ Hanne Beate Ueland
15.03	Kl 18.00	Kunsthistorisk forelesning. Surrealisme v/ Trond Borgen Kaffe og kaker fra kl 1730
22.03	Kl.19.00	Årsmøte. Foredrag v/ kultursjef Kristina Ehrenberg-Rasmussen. Kl 20.00 Tema: Kommunens kulturplan, plan for visuell kunst, virkemidler for kunst i offentlige rom
15.03		SKM Orientering om Hertervig-utstilling i Madrid
		April
14.04	Kl.12.00	Kunstlunsj - tema: Blir annonsert senere v/ Helga Nyman
19.04	Kl.18.00	Kunsthistorisk forelesning. Økologi i kunsten og kunstteorien v/ Inger Gudmundsson. Kaffe og kaker fra kl 1730
29.04		SKM Nona Utstillingsåpning
		Mai
05.05	Kl 12.00	Kunstlunsj - tema: Blir annonsert senere v/ Vibece Salthe
10.05	Kl 09.00 - Heldag	Kunsttur. Hå Gamle Prestegård / Egersund Fajanse / byvandring Middag på Kvalbein Gård
		Juni
02.06	Kl 12.00	Kunstlunsj - tema: Sol Calero. v/ Helga Nyman
07.06	Kl 19.00	Kunstnerpresentasjon. Elin Melberg

Skulpturvandring i Fritz Røed skulpturpark i Bryne v/Solveig Fløgstad (22.august)

Tilbud om galleribesøk eller andre aktiviteter våren 23 blir annonsert pr email.

Venneforeningens leder har ordet

Etter 30 års drift er det godt å stoppe opp, reflektere, se fremover og jubilere. Venneforeningen var 30 år i 2020, men feiringen ble utsatt til 2021 på grunn av pandemien. I år er Stavanger kunstmuseum 30 år og hadde en fin markering i november. Mange av våre medlemmer var med på feiringen hvor styret overrakte en testamentarisk gave til innkjøp av kunst til jubilaranten. Kunstmuseet er et godt hus å være i for våre medlemmer, et sted vi føler oss velkomne og nyter godt av et utmerket samarbeid, men ikke minst på grunn av de ansattes store og gode kunnskaper som kommer oss til del. En stor takk til museet.

Styret arbeider for en sikker drift, en trygg økonomi, ivaretagelse av våre forpliktelser, et godt samarbeid med museet og å tilby et variert og interessant program fordelt gjennom året. Årlig overføres midler til museet til innkjøp av kunst fra kontingenten fra våre 650 medlemmer. De siste årene har beløpet vært kr 100 000. Det betyr at er du medlem av Venneforeningen støtter du samtidig Stavanger Kunstmuseum.

Kunsthistoriske forelesninger er det nye på programmet i 2022, 3 forelesninger i vår og 3 i høst. Dette tilbudet har mange av våre medlemmer satt stor pris på. Vi har hatt samarbeid med svært dyktige forelesere i Trond Borgen, Helga Nyman og Inger Gudmundson fra Kunstmuseet. Dette samarbeidet videreføres i 2023 og vårens program blir presentert i LARS.

Vi har fått sett store internasjonale kunstnere, med blant annet film av Jason Pollock og den imponerende utstillingen til Ruth Asawa. Men vi har også hatt fokus på lokale kunstnere, med film og presentasjon av Svein Tang Wa. I januar møter vi Kjell Pahr-Iversen og i juni får vi kunstnerpresentasjon av Elin Melberg.

Programmet vi tilbyr forsøker å dekke medlemmenes ulike interesser og muligheter med tilbud på dagtid og på kveldstid, kunstlunsjer, forelesninger, filmer, møte med kunstnere, utstillinger, galleribesøk, skulpturvandring, lokale dagsturer og lengre kunstturer.

Takk til alle som er medlem i Venneforeningen, og alle dere som stiller opp på våre ulike arrangementer. Jeg og styret takker for et godt og innholdsrikt kunstår i 2022 og gleder oss til 2023.

Eli Frøyland Olsen

Testamentarisk gave fra Liv Karin Wathne Torjusen og Egil Torjusen

Liv og Egil Torjusen var aktive i arbeidet for å få bygget et nytt kunstmuseum og flytte den faste kunstsamlingen fra Stavanger Faste Galleri til Mosvannsparken. De var med i opprettelsen av Venneforeningen og Liv var den første styreleder i foreningen, fra 1990 til 1992.

Sommeren 2020 mottok Venneforeningen melding om en testamentarisk gave på 125 000 kroner.

Styret i Venneforeningen har forvaltet gaven i samarbeid med ledelsen i Stavanger kunstmuseum og beløpet skal gå til innkjøp av kunst som stilles ut i museet.

19. november 2022 markerte Stavanger kunstmuseum sitt 30 års jubileum, og styret mente det var en god anledning å overføre den testamentariske gaven til museet.

Den testamentariske gaven ble omtalt i LARS våren 2021.

For styret

Eli Frøyland Olsen, styreleder.

Kunstgave til Stavanger Kunstmuseum

Trond Mohn og avdelingsdirektør Hanne Beate Ueland. Foto: Thomas V. Strøm/NRK

Næringslivstoppen **Trond Mohn** har gitt en betydelig gave til Stavanger Kunstmuseum, nemlig sin samling på ialt 62 norske og internasjonale kunstverk. Den erfarne galleristen Arve Opdahl har vært Mohn's rådgiver i oppbyggingen av samlingen. Samlingen er bygget opp rundt et prinsipp om å inkludere ett verk av hver kunstner, og dermed kan museet presentere en rekke nye kunstnerskap.

Samlingens verdi er ukjent. Overrekkelsen fant sted den 12. desember 2022. Kunstmuseet skal stille ut deler av kunstsamlingen den 25. februar 2023.

Trond Mohn har over tid vært en stor bidragsyter til norsk idrett og forskning med flere titalls millioner.

Den nye samlingen utgjør et flott tilskudd til de eksisterende kunstsamlinger ved Kunstmuseet, som samlingene Lars Hertervig, Halfdan Hafsten og Jan Groth.

Visjonære romantikere:

Utstilling i Madrid med Lars Hertervig, Peder Balke og Eugenio Lucas.

Vi kan meddele at **Hertervig** skal ut i verden. Hertervig fortjener en plass i den europeiske kunsthistorien. En utstilling av hans papirskisser skal vises i Madrid takket være en pengegave fra Lærdal Medical. Dette er første trinn i en internasjonal presentasjon av Hertervig. Med på reisen er den norske kunstneren Peder Balke. Utstillingen finner sted i **Museo Lázaro Galdiano**, Madrid (vår 2023) og Stavanger kunstmuseum (høst 2023).

FJORDMOTIV 1858 AV L. HERTERVIG

Fra Halfdan Hafsten sin Kunstsamling – Vårens bilde

Til utstillingen **Budskap fra folket – Reidar Aulie og Arne Ekeland**, har kunstmuseet lånt inn tre malerier av Arne Ekeland fra en privat samling. Ett av disse er maleriet 'Broen' fra 1948. Sentralt i bildet ser vi to kvinneskikkelser, en lys og en mørk. Den mørkhudede kvinnen står øverst og holder opp et rødt flagg eller fane. Nede til venstre har Ekeland fremstilt en gruppe mennesker som ser opp mot kvinnene og til høyre har han malt en liten familie, en mann, en kvinne og deres barn. Ekeland var som vi vet kommunist og dypt engasjert i en sosialistisk rettferdighetstanke. Han nærer en dyp skepsis til USA, men i 1946 lot han seg overtale til å reise dit av Albert W. Owsen. De kjørte bil over kontinentet og Ekeland ble imponert over levestandarden i landet, men også dypt indignert over behandlingen av den svarte befolkningen. Det er ikke usannsynlig at dette besøket har inspirert ham til å male 'Broen'.

Motivet i 'Broen' gir assosiasjoner til Ekelands kjente motiv 'Frihetens søstre'. Den første versjonen av dette motivet ble sendt inn som utsmykningsforslag til Oslo Rådhus i 1937, uten å bli antatt. Da det i 1958 ble utlyst en utsmykningskonkurranse for trappe- og vandrehallen i Norges Storting, var Ekeland med, men nådde ikke opp denne gangen heller. Men i 1991, tre år før Ekelands død, fikk 'Frihetens søstre II' sin

faste plass i trappehallen på Stortinget. Den hvite kvinnen i bildet representerer ifølge Ekeland kunnskap og teknologi, og den sorte kvinnen representerer jordens grøde. Rundt kvinnene ser vi arbeidere og bøndene som frigjøres gjennom klassekamp.

Ekeland var influert av kunsthistoriske forbilder og komposisjoner med sentralt plasserte figurer. De minner om renessansens religiøse malerier hvor gudommelige skikkelser står til doms over menneskene. Samtidig ser vi tydelig påvirkning fra modernistisk maleri i oppbygning av flate og fargevalg. Koloristisk var Ekeland ofte egenrådig og valgte farger som andre unngikk. Blant annet var han glad i lilla som mange av kollegaene hans unngikk. Stilistisk føyer Ekelands bilde seg inn i hovedretningen i norsk malerkunst på samme tid, med vekt på det forenklete, dekorative og monumentale. Med symboler og en tematikk sprunget ut av et marxistisk grunnsyn står Ekeland derimot mer isolert i norsk kunsthistorie.

BROEN 1948 AV ARNE EKELAND / PRIVAT EIE

Omtaler av vårens program 2023

Filmkveld

Rødt Speil. En film om Kjell Pahr-Iversen produsert av Hans Eirik Voktor

11.januar kl. 19.00

Kjell Pahr-Iversen (f. 1937) er en kjent og kjær kunstmaler bosatt i Stavanger. Han er representert i en rekke museer og i Nasjonalmuseet. Som samtidskunstner modellerer han bildene med lys og skygge. Han bruker farger og penselstrøk på en ekspresjonistisk måte. Kjell Pahr-Iversen har blitt utnevnt til æresmedlem av Det Russiske Kunstakademi og i 2020 ble han utnevnt til ridder av 1. klasse av St. Olavs Orden for sin innsats som kunstner.

Kunsthistoriske forelesninger

Foredragsholdere vil være konservator og PhD-student Inger Gudmundson og forfatter og kunstkritiker Trond Borgen. I midten av januar vil det bli sendt ut påmeldingsdetaljer. Påmelding vil være i Ticket.

Inger Gudmundson

Trond Borgen

Dadaisme v/ Trond Borgen

15. februar kl.18.00

Dadaismen var en kulturell bevegelse som påvirket kunstnere og forfattere i tiden rundt første verdenskrig. Dadaistenes aktiviteter kom til uttrykk som billedkunst, happenings/performance og litteratur. Dada var en anti-estetisk bevegelse som oppsto som en samfunnskritisk aksjon mot det etablerte og som en desillusjonert reaksjon på første verdenskrigs ødeleggelser og lidelser. Både krigens redsler og forakten for det borgerlige samfunn var viktige motivasjonsfaktorer. Dadaistene dyrket det absurde, det latterlige og de store provokasjoner.

Surrealisme v/ Trond Borgen

15. mars kl.18.00

Surrealisme er en kunstform innen billedkunsten og litteraturen som er inspirert av det ubevisste, ikke slik det blir betraktet av psykoanalysen, men slik det framsto i fantasier og drømmer uten analyse, men fulle av forvirrende sprengkraft. Bevegelsen oppsto på 1920-tallet, og den forsøkte å fremstille det ubevisste ved en underliggjøring av virkeligheten. Surrealistene malte glassklare drømmer som ikke lot seg tyde - noen av kunsthistoriens store paradokser.

Økologi i kunsten og kunstteorien v/ Inger Gudmundson

19. april kl 18.00

Vi lever i en tid preget av klimaforandringer. Mange samtidskunstnere er opptatt av økologi og natur. Noen lager verk som berører krisen direkte, andre forholder seg mer indirekte til situasjon. Også kunsthistorikere er interesserte i å utvikle faget gjennom å nylese eldre kunst med klimabriller på nesen. I forelesningen får du hører om eldre og nyere kunst tolket i et klimaperspektiv.

Venneforeningens årsmøte

Årsmøte 22. mars 2023 kl.19.00 /Foredrag kl 20.00

Årsrapport og innkalling til årsmøtet vil bli utsendt i henhold til Venneforeningens regelverk.

KULTURSJEF KRISTINA
EHRENBURG-RASMUSSEN

Mot slutten av 2021 fikk Stavanger kommune ny kultursjef. Det var Kristina Ehrenberg-Rasmussen som fikk jobben etter å ha fungert som kommunens kultursjef i ca et år. Da hun tiltrådte sa hun til Aftenbladet at ambisjonen er at innbyggerne skal ha et så rikt og levende kulturliv som mulig og at de skal være stolte av kulturlivet i hjembyen sin. Like viktig er det at kunstnere og kulturarbeidere skal oppleve anerkjennelse for alt det viktige de tilfører byen vår, sier hun.

Møt henne på årsmøtet i Stavanger Kunstmuseums Venneforening der hun blant annet skal fortelle om Stavanger kommunes kulturplan, det pågående arbeidet med plan for visuell kunst og kommunens virkemidler for kunst i offentlige rom.

Kunsttur i nærmiljøet – 10. mai kl.09.00

Turen går til Hå Gamle Prestegård og Egersund Fajanse. Det blir en «guided tour».

Middag på Kvalbein Gård.

Påmeldingsinformasjon vil bli sendt medlemmene.

Hå gamle prestegård er et galleri for samtidskunst og for lokal kulturhistorie. Kunst- og kultursenteret ble åpnet i 1983. Prestegården, som er fra 1637, viser utstillinger av norske og internasjonale samtidskunstnere. Nåværende hovedhus er fra 1787 og ble fredet i 1920.

I mer enn 132 år forsynte Egersund Fayancefabrik Co det norske folk med steintøy til hverdag og fest. Gjennom den omfattende produksjonen av ulike modeller og dekor, gjenspeiles strømninger innenfor kunst- og moteverden i en lang periode. Fabrikken ble stiftet i 1847 (Egersunds Potteri) og nedlagt i 1979. Dalane Folkemuseum overtok arkiver og gjenstandssamling i 1986.

HÅ GAMLE PRESTEGÅRD

FRA FAJANCEN EGRSUND

Kunstnerpresentasjon – Elin Melberg – 7. juni kl.19.00

Akkumulasjon står sentralt i mitt kunstnerskap, som kan kjennetegnes av tidkrevende komposisjoner i myke tekstilmaterialer. I mine arbeider bearbeider jeg minner og inntrykk fra omverdenen i skjøre og personlige verk. Den fysiske dimensjonen er sentral for erfaringen av verkene, som forholder seg aktivt til både utstillingsrommet og betrakterens opplevelse.

TEKSTILKUNSTNER ELIN MELBERG

Gjennomgående for alle mine verk er de lange, nære og detaljerte prosessene, der ett og ett sting blir brodert, en etter en maske strikket og en etter en tråd vevd. Tilstedeværelsen er sentral og det analoge håndverket er viktig. Jeg ønsker en sårbar åpenhet i tekstilverkene mine. Jeg ønsker å bevare øyeblikket og låse tiden fast i verket. Jeg vil holde alt nært. Arbeidene skal ikke fremstå som teknisk perfekte, selv om dette er verdifullt i andres kunstnerskap, blir det i mitt kunstnerskap konseptuelt feil. Jeg lager bevisst hull, strikker med flere tråder samtidig, syr og knytter og prøver å lage en tilstedeværelse som absolutt ikke er perfekt, men som er vakker, samtidig som den kan være sår og inneholde feil. Sann som livet er.

Elin Reboli Melberg (f. 1976, Stavanger) bor og arbeider i Stavanger. Melberg har en Master of Fine Art fra Royal College of Art (2002) i London.

Nylige utstillinger inkluderer Buer Gallery (2022); Haugalandmuseet (2021-22); Hå Gamle Prestegård (2021); Stavanger kunstmuseum (2021); Nordnorsk kunstmuseum (2020-21); Abingdon Studios (Blackpool)

(2019); Interface gallery (Oakland, USA) (2019); Kunsthall Stavanger (2018); Kunstmuseet KUBE (2018); Sølvberget Galleri (Stavanger) (2018 og 16); SPECTRA Aberdeen (2018); Kunstmuseet Nord – Trøndelag (2018) og Nordenfjeldske kunstindustrimuseum (2017)

Verkene hennes er innkjøpt av blant annet Stavanger kunstmuseum (2021, 2020, og 2014) Haugalandmuseet til Haugesund Billedgalleri (2021), Stavanger Universitetssykehus (2016), KORO (2011), Stavanger kommune (2015 og 2009), Oslo kommune (2016) og Bazil Alkazzi Foundation (2002). Hun har flere offentlige oppdrag bak seg nasjonalt. De siste årene har hun også gjort scenografier for produksjonene Vástádus eana – The Answer is Land, av kunstnerisk leder Elle Sofe Sara og Dybwikdansen sin MÅNEmåne og Bakom Stjernene.

Elin drev det kunstnerstyrte visningsrommet Prosjektrum Normanns i Stavanger sammen med Margrethe Aanestad (2013 – 20), og er medgrunnlegger av det kreative arbeidsfellesskapet Elefant hvor hun har sitt atelier. Hun sitter i Stavanger kommunes kunstneriske utvalg og Klagenemdsutvalget for tilskudd til kulturarrangement, oppnevnt av Kulturdepartementet. Melberg mottok i 2022 10 års arbeidsstipend fra Norsk kulturråd.

Kunsttur til Oslo / Østlandet

Vi har under planlegging en tur til Osloregionen. Det er lenge siden Venneforeningen reiste i eget land og nå føler vi at tiden er inne. Turen blir fra 29. august til 1 september 2023. Vi drar inn med fly og får buss på Gardermoen. Det planlegges besøk på Kistefos kunstmuseum, på Vestfossen kunstlaboratorium, selvsagt det nye Nasjonalmuseet og Munchmuseet. Resten får bli en overraskelse når vi er klare med planene og har fått de nødvendige avtaler.

Vi vil sende ut fullt program med endelige datoer og kostnader pluss påmeldingsinformasjon.

.

KISTEFOS MUSEUM

VESTFOSSEN KUNSTLAB.

Høydepunkter fra programmet høsten 2022

Skulpturvandring i Stavanger sentrum

Byvandring / Skulpturer i Stavanger sentrum v / Solveig Fløgstad

23. august

Bilder: eb

Solveig Fløgstad tok oss med på en rundtur i Stavanger sentrum for at vi kunne lære litt mer om de flotte skulpturene vi omgir oss med. Her ser vi Solveig ønske medlemmene velkommen. Henning Hilde Olsen stilte velvillig med høyttaler og mikrofon.

I denne omtalen har vi konsentrert oss om noen av skulpturene.

"Gasellen" (Emigrantmonumentet) fra 1958

«Gasellen» var en gave til Stavanger kommune fra den kjente amerikanske kunstneren Marshall Fredericks. Han hadde norske aner, og skulpturen er "Tilegnet menn og kvinner av norsk ætt som har bidratt til å bygge Amerika".

"Gutten og bukken" fra 1925

Skulpturen i Byparken ble laget av Stinius Fredriksen og finansiert av midler fra Bertha Berg f. Randulffs legat til byens 800-års jubileum. Kunstneren er ellers kjent for sitt restaureringsarbeid i Nidarosdomen og Stavanger Domkirke. Han har også laget skulpturen av Lars Hertervig på Løkkeveien.

"Johanna og Broremann" fra 1993

De står på Lars Oftedals plass nederst i Nygaten og minner oss om de gode historiene fra "Ajax", Andreas Jacobsen. Skulpturen er en gave fra Stavanger Aftenblad i anledning avisens 100-årsjubileum. Kunstneren Svein Magnus Håvarstein fra Rennesøy har også laget skulpturen "Sau og lam" i Østervåg/Klubbegaten.

«Gasellen».

«Gutten og bukken».

«Johanna & Broremann»

«Admiral Cornelius Cruys» fra 2000

Han ble født i Stavanger, men som ung fikk han hyre til Nederland. Der skiftet han navn og slo seg opp som skipsbygger og skipsfører. Da Peter den Store besøkte Amsterdam tidlig på 1700 tallet ble Cruys utnevnt til admiral for å bygge opp den russiske Østersjø-flåten. Skulpturen er bekostet av Inge Stenslands Stiftelse og er laget av Per Ung.

«Andemor» fra 1953

Skulpturen minner om det faste vårtegnet da andemor og ungene gikk fra Vågen til Breiavatnet. For mange er andemor med ungene et av byens kjennetegn. Skulpturen er en av de mest kjente laget av Erik Haugland. Haugland var en anerkjent og produktiv kunstmaler og billedhugger som hentet sine motiver fra Hillevåg og Stavanger.

«Been» Kitty Kielland fra 1998

I Kiellandhagen ved Breiavatnet finner vi kunstverket til minne om Kitty Kielland, det første monumentet over en kvinne i Stavanger. Kunstneren Marit Aanestad ble inspirert av Kiellands malerier fra Jæren. De store steinblokkene og vannbassenget skal bringe tankene til torvmyrene med lys og skygge i vannspeil. Barndomshjemmet til Kitty og Alexander L. Kielland stod der steinblokkene er plassert.

"ADM. C. CRUYS"

"ANDEMOR"

"BEEN" KITTY KIELLAND

Kunsttur til Madrid

1.– 6. september

35 deltakere dro til Madrid torsdag 1 september. Vår guide, kunsthistoriker Erik Meling, tok oss med til vårt hotell Catalonia de Gran Via. Første dag besøkte vi Museo del Prado. Museet rommer verker av europeisk kunst fra 1200 tallet til 1800 tallet. Vi fikk en god orientering om verkene og hvor i historien de hørte hjemme. Vi kan nevne Hieronymus Borsch med «The Garden of Eartly Delights», et triplykon fra Angello «Bebudelsen» og Sandro Boticello «Det siste måltidet», Tintoretto, Caravaggio, El Greco, Velazquez og Rubens. Francisco de Goya ble viet litt ekstra tid ettersom han var en som ikke bare malte på bestilling av kongen, men også fungerte som en malende journalist. Hans beskrivelse av krigen i Spania i 1808 med Napoleon gjorde at han kom i konflikt med kongen. De Goyas: «2 mai 1808» - franskmenn skyter spanske patrioter. «Saturn spiser sine barn» er også et av Goyas rystende bilder som kan tjene som et bilde på makt og overgrep.

VÅRE REISELEDERE ELI OG EVA

Lørdag dro vi til Toledo, en gammel festningsby og tidligere hovedstad i Spania inntil 1560. Den er i sin helhet oppført på UNESCOs verdensarvliste og det føltes som å vandre gjennom et levende utendørsmuseum. Erik formidlet både historien og betydningen byen hadde hatt. Den vakre katedralen, Catedral Primada Santa Maria Toledo, ble besøkt. Den fantastiske altertavlen, de mange kapellene og den utrolige kirkekunsten etterlot oss med åpen munn.

ST PETERS TÅRER AV EL GRECO

Videre besøkte vi Museo del Greco i et vakkert gammelt hus. En del av hans malerier var der, bl a det vakre «St Peters tåre». Hans særpregede malestil har påvirket kunstnere helt frem til 1900 tallets ekspresjonisme. En komplett serie på 13 malerier av Jesus og hans disipler var et av høydepunktene.

En rusletur videre brakte oss til en jødisk synagoge med El Grecos «St Peters tårer», et kunstverk med en lang og konfliktfylt historie. Søndag hadde vi to museer på programmet. Det første var Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofia. Dette museet rommer «Guernica» av Pablo Picasso. Og på dette besøket tok Erik oss gjennom spansk modernisme med høydepunkter som Picasso, Miro og Dali. For mange var nok Eriks fortelling om «Guernica» noe av det mest tankevekkende på turen. Via Museo Reina Sofia bar det videre til Museo Thyssen-Bornemiza. Her fikk vi en leksjon i amerikansk kunst og kunstnere som var viktige for den amerikanske samtidskunsten samt kunsthistoriens utvikling fra tidlig kristen kunst, gjennom renessansen og frem til modernismen.

Mandagen tilbrakte vi på egen hånd, men hadde en hyggelig avskjedsmiddag hvor vi takket Erik for den flotte jobben han gjorde for oss og vi overrakte en Hertervigbok som takk. I denne boken omtales de Hertervig-arbeidene som skal stilles ut i Madrid i vår. Tirsdag sto i hjemreisens tegn.

REISEDELTAKERE TIL MADRID 2022

Filmkveld

«Ta på meg» - en film om Svein Tang Wa 12. oktober

Produsent: Hans Eirik Voktor.

Svein Tang Wa

GUNNAR ROALKVAM

Forfatter Gunnar Roalkvam innledet med et foredrag om Svein Tang Wa som døde 6. august 2021.

Svein Tang Wa var en kunstner som brukte artisteri og kunst som medium hvor han kunne formidle og snakke om både vanskelige og hyggelige ting. Han var kjent som en klovn som spøkte bort det meste, mens tekstene og bildene sier noe annet. Dokumentarfilmen gir publikum et innblikk i hvem den folkekjære Stavanger-kunstneren egentlig var.

Referater fra de kunsthistoriske forelesningene høsten 2022

«Pop Art» v/ Trond Borgen

Popkunst er en kunstretning som utviklet seg på 1950 og 60- tallet. Popkunsten hadde fokus på temaer og teknikker hentet fra underholdningsbransjen, på samme måten som man kalte populær musikk for pop-musikk. Popkunsten ble en reaksjon på ekspresjonismen.

Kunstnerne tok utgangspunkt i det som var populært i tiden og laget kunst av det. Eksempelvis kunne dette være alt fra tegneserier og fotografier av pop-idoler til colabokser og hamburgere. Gjenstandene ble dermed tatt ut av den sammenhengen man vanligvis fant dem i og gjengitt som kunstverk.

ANDY WARHOL AV A WATSON

Teknikkene som blir brukt finner vi ofte igjen i reklameplakater eller fotografier. Popkunsten er blitt en kunstart som er annerledes fra det man vanligvis forbinder med malerkunst. Et typisk eksempel på popkunst er Andy Warhol sine portretter. Warhol hentet inspirasjon fra reklame- og moteverdenen, alminnelige gjenstander fra dagliglivet, og i de senere årene også fra fotografier. Mange av oss kjenner Warhol sine portretter av dronning Sonja og skuespilleren Marilyn Monroe. Warhol skapte over 10000 kunstverk i sin karriere.

En annen PoP-kunstner som var samtidig med Warhol var Roy Lichtenstein. Han var særlig inspirert av tegneserieruter og brukte i sin produksjon en kombinasjon av mekanisk reproduksjon og håndtegninger. Trond Borgen trakk også fram i sitt foredrag, egenskaper og historier fra andre PoP

kunstnere som beskriver storbykultur, forfengelighet og forgjengelighet. Kunstnerne tok seg den frihet til å male/kopiere alle slags motiver. Kunstverkene beskriver ofte overflodssamfunnet.

Blant andre PoP-kunstnere kan nevnes Richard Hamilton, James Rosenquist, samt forløperen for deler av popkunsten, nemlig ferdiglagede skulpturer (readymades) av Marcel Duchamp fra Dadaismen. Trond Borgen trakk også fram i sitt foredrag, egenskaper og historier fra andre PoP-kunstnere som beskriver storbykultur, forfengelighet og forgjengelighet. Kunstnerne tok seg den frihet til å male/kopiere alle slags motiver. Kunstverkene beskriver ofte overflodssamfunnet. Blant andre PoP-kunstnere kan nevnes Richard Hamilton, James Rosenquist og ferdiglagede skulpturer av Marcel Duchamp fra perioden Dadaisme.

FOUNTAIN / URINAL AV MARCEL DUCHAMP

FOTO: WIKIPEDIA

APPEALING HOME AV RICHARD HAMILTON

Venns-kapsportrett og kvinnekamp i 1880-årene v/ Inger Gudmundson

Tema for kveldens foredrag var kvinners kamp for likestilling i en tid hvor menn var enerådende i forholdet til kvinner. Vi snakker om 1880- og 90-årene. Kvinnelige kunstnere ga opp sin kunstkarriere ved giftemål. Alternativet ble ofte at kvinner samarbeidet i felles gallerier for å utøve sin kunst. I de større galleriene hørte det til sjeldenhetene at kvinner fikk sin kunst utstilt. Konservator Inger Gudmundson holdt en interessant forelesning om enkelte kunstners likestillingsarbeid fra slutten av 1800-tallet. Kvinner hadde ikke adgang til de mest kjente utdanningsinstitusjonene i Europa. De tok ofte privattimer hos kjente kunstnere eller at kvinner slo seg sammen i grupper og lærte av hverandre. Et eksempel på dette var samarbeidet mellom Hanna Hirsch-Pauli og Venny Soldan-Brofeldt. De introduserte «venneportretter» hvor de malte hverandre i felles atelier. I vedlagte maleri av Venny sitter hun i en avslappet stilling med halvåpen munn og i hånden.. Det var upassende å fremstille kvinner på en slik provoserende måte og i et arbeidsantrekk.

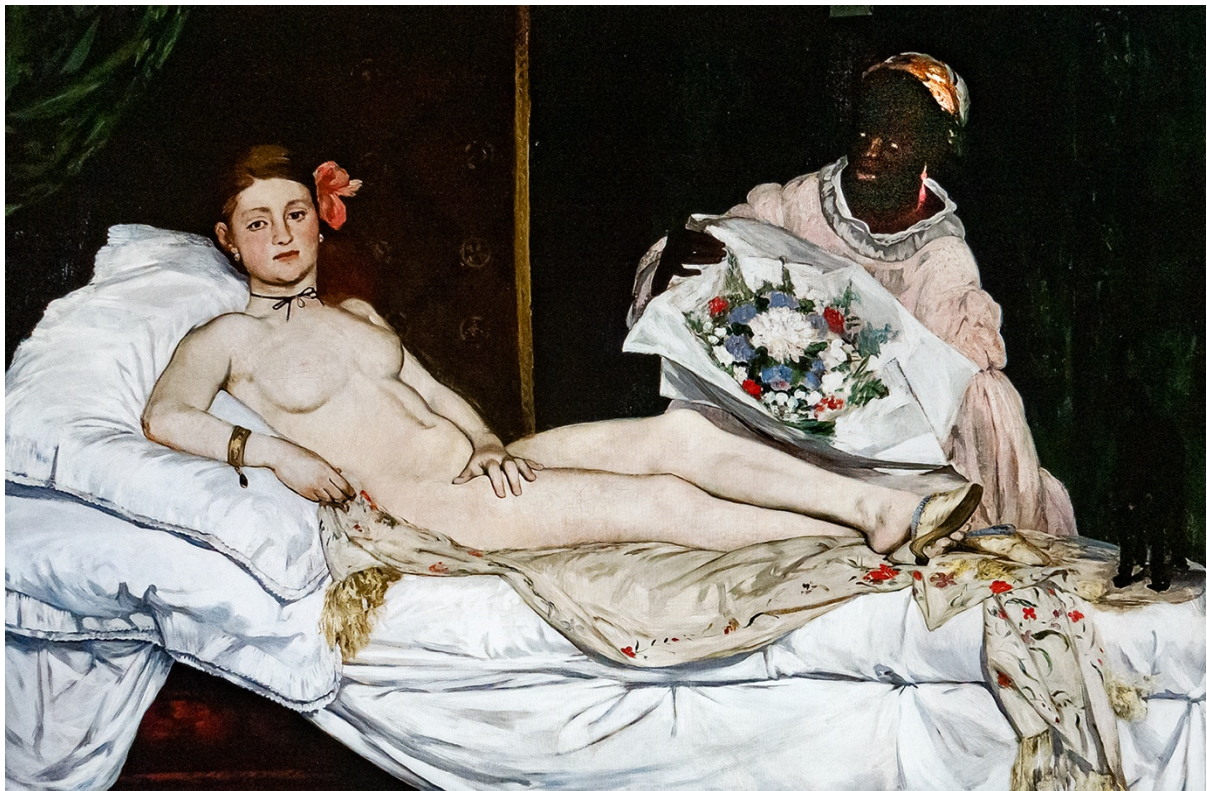
Mange kvinner deltok aktivt i kvinnebevegelsen. Noen reiste til utlandet/Paris/ København for å få sin utdanning. Noen av disse utdanningsinstitusjonene ble kalt «Fruentimmerakademier». Den engelske filosofen John Mill støttet kvinnekampen og kravet om stemmerett for kvinner allerede på 1860-tallet. Georg Brandes oversatte i sin tid Mills bøker om etikk, ytringsfrihet og feminisme. Kunstmaleren Eugene Delacroix deltok på sin måte i likestillingskampen med sitt bilde «Friheten leder folket». Det var flere norske kunstnere som deltok i likestillingsbevegelsen. Vi skal nevne Sophie Werenskiold, Harriet Backer og Kitty Kielland.

Kitty Kielland regnes som en av de største norske landskapsmalere. Hun var med på å bidra til utviklingen av nyromantikken. Hun var også en av stifterne av Norsk Kvinnesaksforening. Hun deltok ofte i samtidens debatter om kvinnesak og kunst.

FRIHETEN LEDER FOLKET AV E DELACROIX

Edouard Manets maleri «Olympia» vakte forargelse da det ble stilt ut på Salongen i Paris i 1866. Maleriet ble bevoktet av politi. Borgerskapet i Paris var rasende da de så Olympia ligge henslenkt på sengen. Hun stirret nemlig rett på den pene besteborgeren som kom til utstillingslokalet med kone og små barn for å beundre kunsten. Olympia gjorde han forlegen. Det var ikke nakenheten som hadde skylden, men situasjonen ble for nær. Navnet Olympia ble i Paris forbundet med en prostituert

«OLYMPIA» AV EDOUARD MANET.

FOTO: MUSEE D'ORSAY»

På 1900-tallet har kvinners rettigheter endret seg radikalt. Det å være kvinnelig kunstner har blitt akseptert.

Kunst i Paris og Bretagne i 1880-årene», v / Inger Gudmundson

EIFELTÅRNET UNDER BYGGING - FULLFØRT I 1889

Forelesningen tok utgangspunkt i to Verdensutstillinger, som fant sted i Paris i hhv. 1878 og 1889. Mens 1878-utstillingen var en feiring av Frankrikes gjenoppbygning etter krigsnederlaget mot Preussen i 1871, var 1889-utstillingen en ytterligere manifestasjon av Paris som verdens- og kunstmetropol. 1880-årene inngår i epoken som kalles for «La belle époque» (den vakre tiden, ca. 1870-1914). Et stikkord for denne tiden, er modernisme og det moderne gjennombrudd med urbanisering, industrialisering, demokratisering og et økende forbrukersamfunn.

Impresjonismen var stilretningen som bygget seg opp i denne perioden. Impresjonismen kjennetegnes først og fremst av formale kvaliteter som et skisseaktig uttrykk, synlige penselstrøk, klare farger, skygge gjennom lokalfarger, lys og lysets skiftninger og øyeblikksbilder som kan virke tilfeldige. Maleriene uttrykker gjerne et møte eller inntrykk av en synsopplevd virkelighet.

I årene 1874-1886 ble det arrangert åtte impresjonist-utstillinger i Paris uten at de nordiske kunstnerne lot seg inspirere i særlig grad. Deres syn på impresjonismen kom til uttrykk gjennom kunstnerne Bastien-Lepage og Bonnat, som var lærere til mange av de nordiske kunstnerne i Paris. Werenskiold skrev i 1882 at impresjonismen kan oppfattes som en utviklet naturalisme der eksprimentering er en viktig kvalitet med stilretningen.

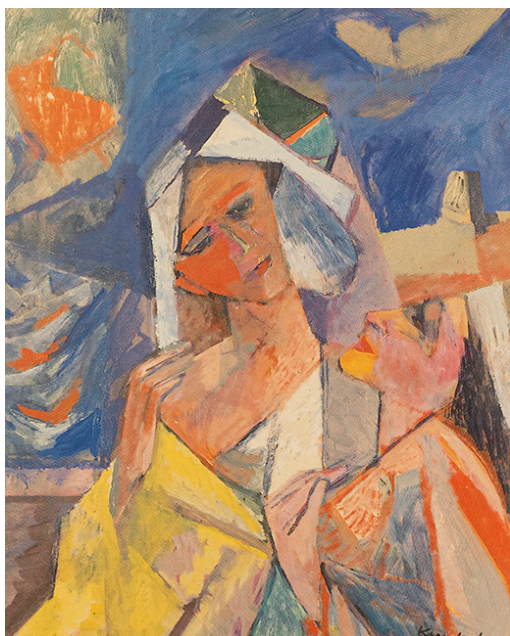
Bretagne i Frankrike var en populær region for malere på 1860-tallet hvor motivene ble funnet i kystområdene. Jules Breton var en av de franske kunstnerne som inspirerte nordiske kunstnere til å dra til Bretagne. På denne tiden var det populært for kunstnere å etablere seg i kunstnerkolonier. Kjente nordiske kunstnere som deltok var blant annet Kitty Kielland, P.S.Krøyer og Paul Gauguin.

Edvard Munch oppholdt seg i St. Cloud da kolerapandemien raste i Paris. I 1890 skrev han sitt kunstneriske manifest; «Det skal ikke lenger males interiører og folk som leser og kvinder som strikker. Det skal være levende mennesker der puster og føler og elsker og lider. Folk skal forstaa det hellige ved det og de skal ta seg hatten af som i en kirke.» Munch er også kjent for ordene: «Jeg maler ikke det jeg ser, men det jeg saa.»

Kunstnerpresentasjon

Kunstmaleren Bruno Krauskopf, v/ Svein Westlye

Biograf og lektor Svein Westlye kåserte om maleren Bruno Krauskopf (1892-1960). Westly har beskrevet maleren i sin biografi «Et fargerikt kunstnerliv» som ble utgitt høsten 2021.

"TWEI FRAUEN" AV BRUNO KRAUSKOPF

Bruno Krauskopf var den tyske kunstneren som dro til Norge da livet som kunstner ble for vanskelig i Hitler-Tyskland. Han forlot et land som fordømte det nasjonalsosialistene kalte «Entartete Kunst» (degenerert/utartet kunst) og slo seg ned på Jæren, først i Sirevåg og deretter på Ognå. Etter krigen ble han forvist fra Norge fordi han var tysk statsborger og dro til New York. I Tyskland hadde han en god karriere. I Norge oppnådde han også stor anerkjennelse, men det var tøft å slå gjennom i New York. Han forlot USA og levde sitt siste leveår i Berlin. Kunstnerskapet utviklet seg fra ekspresjonistiske bilder, malt i Berlin på 1920-tallet, via fargerike landskaps- og bybilder fra Jæren, Stavanger, Sandnes og Lofoten. I 30-årene og fram til hans siste ekspresjonistisk-kubistiske periode bodde han i New York. Han returnerte til Berlin i 1959.

Biografien om Krauskopf har tittelen «Et fargerikt kunstnerliv», og ved hjelp av lysbilder viste Svein Westlye at tittelen på boken har en dobbel betydning; Krauskopf malte svært fargerikt, men hadde også et fargerikt liv – blant

annet med sine fem koner som han både levde sammen med og som han brukte som sine modeller. På mange måter malte Krauskopf sitt liv på godt og vondt – i oppturer og nedturer.

Galleribesøk

Kunstner Sigvard Marnburg og kunstanmelder Trond Borgen/ Skur 2 31. oktober

Det hevdes at 90-åringen Sigvard Marnburgs kunst er blant vår tids best bevarte hemmeligheter. Gjennom sine bilder reflekterer

SIGVARD MARNBURG

Marnburg omkring eksistens, tid og rom. Han stiller spørsmål ved vår sivilisasjons utvikling. Steinene er en slags vitner gjennom jordens historie. De mørke feltene i hans bilder beskriver evigheten og vår sivilisasjon er på hell. Bildene spør om forholdet mellom illusjon og virkelighet.

Trond Borgen uttalte i sin omtale av bildene at Marnburgs billedspråk er inspirert av surrealismen.

Rogaland Kunstsenter: Expanding Matters v/ Karin Forslund 29. november

Utstillingen «Expanding Matters» viser det nåværende stadiet i et 10-årig kunstnerisk utviklingsprosjekt hvor begrepene kunst og håndverk vurderes opp mot hverandre. Bestanddelene i glass brytes ned. Ved å endre blandingsforholdet i materialet transformeres glassets egenskaper ved høyt trykk og høy temperatur. Resultatet skaper en spesiell bevegelse i glasset. Materialet ligner ikke lenger på glass og det endelige resultatet kan vanskelig kontrolleres eller beregnes. Materialet får en ny form gjennom sin egen autonomi. Utstillingen gir oss noen resultater.

Kunstneren Karin Forslund (f. 1984) har utdanning fra Riksglasskolan i Sverige, tok en bachelorgrad på Bornholm og sin Mastergrad i kunst ved Rhode Island School of Design.

Karin Forslund er innkjøpt av Nasjonalmuseet med dette verket fra utstillingen.

Galleri BGE. Malerier v/ Sverre Bjertnæs

29. november

Galleri BGE har i år 5-års jubileum og viser malerier og skulpturer av Sverre Bjertnæs for fjerde gang. Bjertnæs har nå 20 år bak seg som kunstner og har opparbeidet seg et imponerende repertoar av visuelle uttrykk og stilarter. Bjertnæs behersker grunnleggende ferdigheter i verdensklasse.

Med utstillingen «Mennesker i speil» skildrer Bjertnæs et indre liv og personlighet. Han har fått et markert formspråk hvor det figurative og surrealistiske kommer sammen. Bjertnæs markerer seg som en av de betydningsfulle norske kunstmalerne i dag. Brit Christin Anker Paulsen orienterte.

MENNESKER I SPEIL V/ SVERRE BJERTNÆS

Gløggften m/ foredrag, v /Anne Therese Tveita

7. desember

Vi hadde den vanlige Gløggften som avslutning på kunståret. Det ble foredrag, kunstlotteri og ikke minst; gløgg «med og uten», hjemmebakke kaker og hyggelig samvær. Nytt i år var innkjøp av en hovedgevinst, et maleri av Nils Eger.

Vi var så heldige å få kunstanmelder **Anne Therese Tveita** til å holde et foredrag for oss på Gløggftenen. Hun har anmeldt kunst i Stavanger Aftenblad i flere år.

ANNE THERESE TVEITA (FOTO: WIKIPEDIA)

Venneforeningens styre 2022 / 2023

Styrets funksjoner:

Eli Frøyland Olsen: Leder, kunstturer, galleribesøk: eli.froyland.olsen@gmail.com,

Eva Nilsson: Nestleder, medlemskommunikasjon, kunstturer og galleribesøk: eva.nilsson@lyse.net

Einar Borchsenius: Redaktør LARS, rapportering arrangementer, foto, Weinmeister: borchsen@gmail.com

Sissel Medby: Medlemsregister, sosiale medier/FB, Ticket Co: sisselmedby@me.com

Tor K. Eskeland: Økonomi, sekretær, referent, kontakt offentlige etater: eskeland@synergia.no

Eldbjørg Vaage Melberg: Medlemskommunikasjon, kunstfilmer, sosiale medier, medarbeider til LARS: eldbjorg.melberg@live.com

Redaksjon for LARS: Einar Borchsenius, Eldbjørg Vaage Melberg

Fornyelse av medlemskap og medlemskort

Fornyelse av medlemskap: Epost sendes automatisk fra systemet to uker før forfall med avsenderadresse

noreply-kunstvenneforeningen@museumstavanger.no med følgende tekst i emnefeltet: «Fornyning av medlemskap i Venneforeningen Stavanger kunstmuseum», og følgende tekst i mail:

Kjære medlem!

Tiden er kommet til fornying av ditt medlemskap.

Vi setter stor pris på at du er medlem, og håper du fortsatt ønsker å være med oss i Venneforeningen.

Her kan du fornye ditt medlemskap for et nytt

år: <http://venneforeningen.origin.no/medlem?paymentId=44ff3a7d-0ad2-4c51-bb38-e32e840703dc&mType=Familie>

Ved å trykke på lenken som er farget blå åpnes selve betalingsløsningen. Dersom den viser rett type medlemskap er det bare å trykke «Gå til betaling» og følge instruksene.

Det er her mulig å betale både med bankkort/kredittkort og med Vipps. (husk at du må være registrert i systemet med telefonnummer). Du kan også betale direkte til venneforeningens **bankkonto: 3201.35.47385 HUSK Å FÅ MED NAVN!** Ved godkjent betaling får du tilsendt en ny e-post med tittelen «Medlemskortet ditt». Det er en lenke til medlemskortet, og når du åpner den framkommer et bilde av kortet som du kan lagre på din telefon eller skrive ut.

Medlem uten e-postadresse vil ikke få purring fra systemet. Sjekk dato for forfall på medlemskortet og betal innen forfall til bank konto: **3201.35.47385, eller til Vipps 607501**

Kontingent for 2022

- Enkeltmedlem kr 450,-
- Pensjonister, Studenter, Personer under 20 år Kr 300,-
- Familiemedlemsskap Kr 650,-

Endringen av kontingenten inntreffer ved fornyelser etter tidspunktet for Årsmøtet.

Medlemskortet: Du kan alltid finne ditt medlemskort på Stavanger kunstmuseum sin hjemmeside for venneforeningen; <http://stavangerkunstmuseum.no/venneforeningen> og klikk på: [Meld deg inn/Sjekk medlemskap/Få medlemskort](#)

Her kan du bruke mobilnummer eller epostadressen. Du får bekreftet om det er gyldig. Du må imidlertid ha en egen epostadresse for å få medlemskortet tilsendt elektronisk. Dersom du ikke er registrert med en egen epost – ta kontakt med oss så kan vi bistå til at det blir skrevet ut og kan hentes på museet. Spørsmål: e-post til sisselmedby@me.com

Nb! Alle må vise medlemskort for å komme gratis inn på museet. Resepsjonspersonalet har ikke oversikt over medlemmene.

Tips: Legg inn bildet av medlemskortet på mobilen som du sikkert har med deg

NB! Butikken i kunstmuseet har mange fine gaveartikler og medlemmer får 10 % ved kjøp.